

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Decreti indifferentis ad concurrendum cum creata voluntate Doctores,
& explicationes.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

QVÆSTIO II.

De decreto diuino indifferenter ad nos-
trum consensum, vel eius oppositum
concurrendi, vel concursum illum
omittendi.

EXCVSO decreto efficaci comitante de suo con-
cursu determinate ad consensum voluntatis crea-
tæ, solum decretum indifferenter concurrēdi cum
illa excogitatur a nostris Doctoribus fuit quod comitan-
te proximè relegato, reliquum videtur superesse. Idcirco
oportune q. hac 2. & huius controu. postrema examinand-
um erit, cuiusque natura enucleanda, ac de illo dicenda
sententia.

CERTAMEN I.

Decreti indifferētis ad concurrēdum
cum creata voluntate Doctores,
& explanationes.

I. Decreti huius indifferenter concurrēdi cum crea-
ta voluntate Doctores singulim recitare videtur
superuacaneum: cum vno verbo ex antiquis Scholasticis
illi omnes merito referantur, qui decreta prædetermina-
tius Dei ad actus liberos creatos reiecerunt prolixā co-
rum recitatione a nobis memorati d. 1. cum enim eorum
nemini decretum efficax concursus Dei determinate ad
consensum nostrum, pureque illum comitans vene-
rit in mentem: Sed illud a memoratis nostris Theologis
q. 1. cent. 1. fuerit primo excogitatum: atque, vt quæstionis
præfatione dicebam, aliud tunc decretum hoc indifferen-
ter concurrēdi reliquum non sit: hoc eius prædetermi-
natiui exclusionē virtute saltem ab eis videtur assertum,
quāquam, si recitata eorum verba vbi proximè attendan-
tur, non virtute solum, sed expresse ab illis decretum hoc
assertum apparebit; certe ex illis non paucos recitat Soa-
nius noster primò de concursu Dei c. 14. titulo *Scholasti-*
corum testimonio eadem veritas corroboratur. Verum senten-
tia huius expressior assertor, fusiorque fundator primus
ceteris Soanius ipse toto c. 14. vbi eam Scripturæ, & Patrū
testimonio multis confirmauit quæ nos omittimus quia
ea omnia, multoque in eandem sententiam plura dedimus
d. 2. q. 1. integra contra prædeterminatiuas præfinitiones, &
d. 3. q. 3. & 4. ex Patribus formatas produximus, cui
sententiæ in illis libris de auxili. & prædest. Hanc eandem
sententiā illustrauit Lessius noster opusculo de gratia effi-
caci c. 4. n. 12. ad 18. & rursus c. 10. consensere nostrates
reliqui Hæretici tract. 1. d. 6. c. 3. à n. 39. & rursus explicatius
à n. 49. & tract. 2. d. 19. cap. 4. Didacus Ruiz de voluntate à
d. 30. ad 52. frequētissime. Meratius 1. p. d. 26. sect. 3. vbi
acriter decretum comitans impugnat. Arriaga d. 15. de vo-
lunt. sect. 5. & de Trinit. d. 42. sect. 3. & subsect. 4. atque
vno verbo nostri omnes Recentiores, qui decretum con-
currēdi comitans sympathica siue mutua, siue non mutua
virtualque determinationis diuinæ, & humanæ voluntatis
non admittunt. Huic ego sententiæ explicatæ subscribo.

2. Eiusmodi autem decretum indifferenter ad vtrum-
vis concurrēdi nonnulli ex eis complacentiam simplicē
vocant: quod me iudice propria earum vocum usurpa-
tione non intelligunt; cum, & effectiuum, ex parte Dei,
tendensque, vt aiunt, in effectum apponendum, ac non
illum supponens, plane fateantur: vt decreti nomen, quod
non de actis, sed de agendis est, vel vocis (sono, suadet: vo-
cant autem complacentiam, vt efficaciam absolutam in
concursum, & consensum nostræ voluntatis contra præde-
terminantes Præfinitores excludant. Alij illud explicant,
vt sit voluntas conditionata: si concurrere, vel determi-
nare se voluntas velit. Atque ex eis quidam voluntatem il-
lam conditionatam efficacem esse; alij vero ineffica-
cam solum esse contendunt, argumentis tamen non satis

Christoph. de Ortega, de Deo Vno, Tom. I.

firmis, vt vidimus d. 2. q. 3. cert. 4. quoad conditionatæ eius
voluntatis efficaciam, vel inefficaciam: verum conditiona-
tæ illius futuritionis rationem in ea voluntate non posse
constare ostendimus ibidem. Tertiò alij voluntatem hanc
ita conditionatam esse negant ex parte obiecti, sed disjunc-
tam de hoc, vel illo concursu ad oppositum. Ceterum
rationem hanc decreto huic indifferenter concurrēdi, in
communi sumpto non posse competere ostensum satis à
nobis est ibidem à n. 6. vbi ostendimus decretum indiffe-
renter concurrēdi ad actionem prauam cum voluntate
creata haudquaquam ad concursum Dei, adhuc ex parte
sua disjunctim terminari: quod fieri non potest, si ex com-
muni & vniuersali prædicato ferri in vtrumque concursu
illi competeret. Mittere ex iis, qui ad concursum terminari
decretum aiunt referri Molinam, quasi doceat voluntatem
concurrēdi, concursumque ipsum Dei terminari ad coo-
perationem, & consensum sub ratione entis, quo etiam pa-
cto sæpe loquitur Ruiz, & ex præfatis plures imò & S. Th.
sed certe hi Doctores præcisionem concursus, & decreti
concurrēdi, vt ad commune prædicatū entis, quin ad reliqua
consensus, & operationis feratur, ac non in prædicata eius
reliqua terminetur minimè admittunt; sed rationē, ob quā
ad ea omnia prædicata cōcurrere decernat, & cōcurrat de-
signant: præcindunt ergo, non quidem ex parte termini,
sed tituli, ob quem Deus, ex parte etiā sua, ad totā indiui-
duā entitatē decernat concurrere disjunctim, & concurrat.

3. Hæretici citatis locis decretum indifferenter con-
currēdi cum creata voluntate necessarium ad huius, & con-
sensus creati libertatem tuendam admittit; alt comitans
aliud, & efficax admittere ipsi necessarium videtur, & si ad-
dat cum Vasquez necessario regulandum scientia media
fore de eo, quod voluntas ageret, non quidē se sola, sed sub
hypothesi vocationis, & decreti indifferētis, quod neces-
sarium admittit, quo solum Derkenis diffidet, vt vidimus.
Hinc autem Lessius noster decretum hoc secundum effi-
cax necessarium non esse ex parte actus primi ad opera-
tionem, & consensum creaturæ euidenter concludit. Alio-
qui enim neque in statu conditionato eo decreto efficaci
ex parte hypothesi non posito quid creatura actura esset
videri non poterat, sicuti neque eius actio sub sola voca-
tione & decreto indifferēti, ac non incluso in hypothesi
efficaci illo decreto posset conditionate subsistere, quan-
doquidem nihil in statu aliquo esse, intelligitur subsistere
potest aliquo ex essentialibus eius principiis deficientē, &
si autem hoc recte concludatur à Lessio, vt ex ratione hac
sufus à nobis data quæst. 1. cert. 5. constat: ac proinde
decretum non esse aliud, quod hac controuersia,
& d. inquirimus, necessarium, nempe ad subordinatio-
nem voluntatis, & operationis creatæ voluntati, & vo-
luntario concursui causæ primæ, tamen nihil his absolum
Hæretici in sua doctrina docere conuincitur: cum enim de-
creta libera Dei, efficacia præferta, compleri extrinseca
operatione doceat, quin efficacia decreto, quoad Deo in-
trinseca sumpto, aliquid admittat: nequit operatio ad
extra, & consensus ipsi identificatus à creatura apponi,
quin, & efficax Dei decretum ab ipsis tanquam ab effica-
cia suæ forma constitutur sicuti, & in nostra sententia
habitu de facto effectum auxilium, de se non efficax,
effectus positione efficax constituitur: lapsus tamen in eo
est, quod à futuritione conditionata consensus illud ipsum
decretum indifferens, quod admittit, efficax constitui non
admittat, sicuti fieri auxilium indifferens cum nostris om-
nibus asserit. Secundo: quod hoc concipiendū noua Dei
exerceatur libertas: nam ad denominationem necessariam
posita forma in statu sufficiente ad illam præstendam nul-
lius voluntatis, adhuc diuinæ, exercitum potest expectari.
Tertiò: quod ad hoc concipiendū decretum effica-
cia scientia media debeat in Deo præcedere, cuius tamen
directio, nisi ad nouum decretum concipiendum necessa-
ria non est, facit in eius doctrina quauis extrinseca muta-
tione posita absolute decretum liberum absolute nouum
esse admittendum; id tamen rationes nuper à nobis datæ
confutant.

4. Porro rationes pro hoc decreto communes omnibus
eius Patronis sūt, ac si decretum ipsum indifferenter con-
currēdi exactè explicetur firmissimæ. Prima sumitur ab
authoritatibus plurimis Scripturæ, & Patrum à nobis da-
tis, & perperis d. 1. q. 2. & 3. quibus homo in manu con-
siliij sui, & electionis arbitrij, & voluntatis suæ, quoad ope-
randum, positus absolute, relictusque à Deo dicitur: quod

si Dei decretum, cui subordinari in operando essentia sua voluntas debet, abesset, positum absolute in manu consilij sui dici minime posset: cum operari absolute, & plene non posset. Si autem decreto quous efficaci de operatione sua, quomodolibet, irresistibiliter tamen, duceretur ad illam, quin aliam elicere, vel illam omittere liceret, quomodo eius operatio in manu consilij, & electionis suae posita, ac relicta diceretur? idem argumentum fit à definitionibus Conciliorum, Pontificum, Scholasticorum, Academicorum, Religiosorum familiarum, id ipsum, vel formalibus, vel aequivalentibus verbis de arbitrij nostri, utique ex parte etiam voluntatis diuinæ, requisitis omnibus instructi plena, & absolute suarum operationum potestate. Tertia ratio ab exclusione ceterarum Dei voluntatum, & decretorum est: quia decretum Dei, ratione cuius creata voluntas diuinæ subordinetur, nequit esse antecedenter efficax, ut tota d. 1. demonstrauimus, & specialiter ad concurrendum ad actiones prauas illud exclusimus tota d. 2. sed, nec potest esse efficax comitans determinationem, & consensum creatæ voluntatis ut vidimus d. præfate tota q. 1. sed nec potest esse comitans inefficax: quia ea ratione non magis subderetur creata voluntas diuinæ, quam hæc creata in operando; ergo solum esse potest decretum hoc indifferens antecedens nostræ operationi præsuppositum quo Dei effectiua ad extra, & nobiscum virtus diuina, seu omnipotentia applicetur, ac nostræ determinationi subdatur in cooperando: ut sic tandem penes nos nostrique arbitrij determinationem, & electionis proximæ sit operationis, & consensus nostri absoluta positio.

4. Quarta ratio à priori: quia causæ primæ, & vniuersalis perfectissimæ consilio, & electione operaturæ, & cooperaturæ cum suis, sibi subordinationis causis creatis is sane cooperandi libere cum eis modus eligendus est, qui earum naturis opus sit, ut conaturalius, conformiusque naturali ipsarum existentie in consortio causæ primæ operentur. Hinc causis naturalibus, quæ natura sua concursum determinat ad indiuiduū speciei talis à Deo exigunt ad indiuiduū speciei eius determinatæ iuxta earum indigentiam, & exigentiam naturalem concurrere decernit, & cum his adhuc, non præiudicando, antecedenteque ordine causalitatis concursus, sed simultaneo; & si præiudicando, & antecedens Dei concursus nihil determinationis, aut necessitatis intra illam determinatæ speciei eiusmodi causis adderet, vel minueret; sed, quia præiudicando, & motione Dei non egent: videant Dominici prædeterminatores, quam facio nitantur principio de necessitate præmotione, & præiudicando physico ordine causalitatis, & naturæ causarum secundarum à prima militent: cum, ne causarum quidem naturalium respectu, præiudicando concursus, & præmotio, quarum libertati in operando (quam nusquam habent) consulendum non est, nec detur, nec opus sit dari, etsi verum sit decretum efficax concurrenti, & cooperandi determinatæ cum causa naturali requiri: quare concursus, & cooperationem, eius causæ concursus diuino identitatem decretum efficax prioritate naturæ, & causalitatis antecedere, sed tamen eius determinatam virtutem ad operandum ex parte sua non asserit sed supponit: atque ad præiudicandam eius exigentiam concursus diuini, ut determinatam ad operandum ex parte sua virtutem exerceat, decretum efficax illud operationem antecedens conceptum à Deo fuit, Stet ergo Dei voluntatem, & decretum concurrenti cum creaturis, ut cum eis, ut causa prima, & perfectissima libere causis secundis naturaliter cooperetur, eorum naturis, naturalique actiuitati, & existentie conforme, & accommodatum esse debere; Atqui natura, & actiuitas agentis liberi, est ad operandum libere, seu cum plena potestate, & dominio suarum operationum, ac subinde decretum, & concursus diuini ad ita operandum exigunt: ergo decretum concursus diuini, si naturaliter, & ad agentis liberi exigentiam concipiendum sit, tale debet constitui, ut illud cum plena, & absolute potestate operandi constituat, & relinquat. At nec ita illud relinquit decretum Dei concurrenti determinatæ antecedens, & efficax, nec comitans efficax, imò nec comitans inefficax satis est: quia subordinationem determinationis voluntatis creatæ in operando ad voluntatem Dei causæ primæ non seruatur: ergo debet esse decretum liberum Dei nusquam determinatum ad concursum determinatum, vel eius oppositum, sed cum alterutro, imò, & cum eius negatione com-

ponibile: quod decretum indifferenter concurrenti, & est, & nominatur.

CERTAMEN II.

Pro decreto indifferenter concurrenti clarius explicato standum est.

1. Decretum indifferenter concurrenti aptissimum ex hæcenus excogitatis visum nobis semper fuit, fatique rationibus proximis fundatum. Pro eius tamen expeditione, claritate, & penetratione eius naturam minutius paululum conclusionibus aliquot vniuersim statenda, id quod ex dictis d. 2. q. 1. ut. cert. 4. non erit difficile. Primo dico: decretum hoc est applicatum omnipotentie diuinæ, ut eius actiuitate, & concursu vi pro libito creata voluntas possit tam ad consensum, quam ad dissentium, vel eius omissionem, quicumque ille consensus sit, siue honestus, siue turpis, siue indifferens, siue naturalis, siue supernaturalis, ad cuius liberam creatæ voluntatis elicentiam omnipotentia vi eius decreti applicatur. Sunt autem tria que difficultatem possunt decreti huius, quæ omnipotentie diuinæ applicatum est in genere expediendo duo ad intrinsecam eius naturam spectantia: tertium ad effectum applicationis eiusque necessitatem; quibus addi potest quarta difficultas ab absurdo.

2. Prima difficultas ad naturam eius decreti, quæ applicatum actiuitati diuinæ ad extra, siue omnipotentie: quia huius decreti applicatiui nullum est obiectum assignabile; ergo nec ipsum, argue omnipotentem per illud applicatio est possibilis, in huius decreti obiecto assignando, quatenus applicatio diuinæ omnipotentie est, multum ab Herize, & aliis laboratur, qui melius assignant aium eius obiectum esse plenam, & absolutam potestatem creatæ voluntatis ad vtrumvis, quæ absque cuiusmodi applicatione non stat, constituitur, siue plenam, & absolutam eius indifferenter potestatis ad vtrumvis constitutionem, quæ dictum, quid à decreto ipso est, quod aium, ut eandem voluntatem applicandi, seu decretum Dei sui ipsius obiectum esse non admittat, atque essentia sua sui ipsius reflexiui decretum: quod implicatorium esse suspicatur: verum est potestatem illam indifferens ad vtrumvis plenam, & absolutam, seu plenam absolute constitutam applicatione decreti essentiale placidat, nequit decretum illud in potestatem plenam, tanquam in obiectum adqueatur, reflexe feratur: imò, cum applicatio illa per decretum, quod reliqua creata principia indifferencia eius potestatis indifferens ad vtrumvis supponit, ad quorumque absolutam existentiam, & existentiam præiudicandam concipitur, constitutum vltimum, & quasi formam vltimo constitutens, & complens plenam illam, & absolutam creatæ voluntatis potestatem ad vtrumvis sit, illa soli applicatio, seu decretum obiectum decreti illius esse videtur: sicut voluntas facienda subiectum, quod exitus supponit vltimum, vel album ad solam productionem, & vniuersalem, vel albedinis solum, aut saltem primario terminatur: quare solutio hæc non vitat essentialitatem decreti illius reflexionem supra seipsum: quæ impossibile arbitrat: ego vero reflexionem illam essentialitatem decreti illius supra se ipsum, tanquam obiectum, siue adqueatur, siue inadqueatur impossibilem in primis non reputo: quin, cumque voluntas, & cognitioni diuinæ necessariam, ut scire contr. 4. de decretis, præcipue d. de obiecto materiali ipsius ostendi, nec contra frequenter contr. 4. de voluntate monstrabondique eorum diuinarum actuum ita proprium, & essentialitatem esse loca illis ostendo, ut creatis actibus conuenire repugnet.

3. Suum nihilominus obiectum aliud diuersum directum non deficit iuxta nostrum Herize. Nimirum negatio decreti subrahendi concursum ad alterum extremum indifferenter potestatis, etenim posita indifferente potestate voluntatis plena, & absolute in genere causæ creatæ, eiusque absolute existentia decreti indifferens liberum Deo est, cum illud concipere, & omitteretur decernere non concurrere ad extremum alterum indifferenter potestatis illius: creatæ, quod decretum concursus subtrahitui omittit, tunc à Deo ex libertate contradictionis absolute posset. Decretum ergo indifferens, quia omnipotentie applicatum est ad vtrumvis, ut non sit decretum subtrahituum concursus maius, quæ